זון אויפגאנג — 5.10.
זון אונטערגאנג — 7.42.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

וועטער קלאר און קילער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

מיטוואך יב׳ אייר, תרצ״א. — Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — Vol. 21, No. 84. Winnipeg, Wed. April 29, 1931.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 4 1931

ביטערע נויט אין פארפלייצטן זוילנער ראיאָן

אנודה פרויען פון פוילן האלטן אָפּ איינענע קאָנפערענץ

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

וואַרשע, אפר. 29 (איטא). — די אל־פוילישע קאָנפערענץ פון די "בנות אגו־דה", דער פרויען פאראיין פון אגודת־ישראל, איז דא געשלאָסן געוואָרן לעצטן אוונט. די פרויען האבן נדאוונט מעריב ביבור, אן דער באטייליקונג פון מענער.

צווישן די אנגענומענע רעזאָלוציעס איז איינע וואס שלאגט פאר, אז דער קו־מענדיקער חודש סיון זאָל באשטימט ווערן פאר דער פארשפרייטונג פון אידישקייט צווישן די אידישע פרויען אין פוילן, מיט דער הילף פון דער אידישער און דער הבר־רייאישער שפראך.

—(::)—

היינט וואלן פארזאמלונג פון "ריטייל גראָסערס"

די "אסאשיאייטער ריטייל גרסאָערס", בעטן אונז צו מעלדן, אז היינט 7.30 אוונט וועלן זיי אפהאלטן א פארזאמלונג אין דער קליינער תלמוד תורה.

עס וועלן אויך פארקומען וואלן פאר באאמטן און אלע מיטגלידער זיינען גע־בעטן צו קומען אין צייט אין העלפן דער־ווייל די פאסנדע פרעזאנען וועלכע זאָ־לען אנפירן מיט דער אנרעגיזאציע פארן וואוילזיין פון אלע מיטגלידער.

דרינגנדיקער הילף־רוף פון דיסנע

רעגירונגס הילף קאָמיטעט פאקטיש אירן־ריין

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

וואַרשע, אפר. 29 (איטא). — א דרינ־גנדיקער רוף פאר הילף פון די אידישע געליטענע פון דער פארפלייצונג אין דיס־נע איז דערהאלטן געוואָרן אינ׳ם היגן אפיס פון דער אמעריקאנער דזשאינט דיסטרי־ביושאן קאמיטע. אינ׳ם אפיל וועלכן דער־קלערט, אז דאס גאנצע שטעטל איז פאר־טרונקען געוואָרן און אז דאס גאנצע פאר־מעגן איז פארניכטעט געוואָרן. ״ס׳איז ני־טא קיין שפיז און קיין געלט, און ס׳איז דרינגענדער נויטיק אמווייניקסטנס 1,500 זאָלאָטס א טאג אויף אויפצוהאלטן די בא־פעלקערונג ביים לעבן, בעת די רעגירונג גיט ארויס בלויז 100 זאָלאָטס א טאג״.

די דזשאינט דיסט. קאָמ. האט אסיג־נירט דריי טויזנט דאָלאר פאר די געליטע־נע פון דער פארפלייצונג אין ווילנער ראָ־יאָן. ה׳ ניסטרמאַן, פירער פון דזש. ד. ק. אין פוילן, איז אָפּגעפאָרן קיין ווילנע אויס־צופארשן די לאגע.

ניט די אידישע קהלה פון ווילנע און קיין אנדער אידישע אָרגאַניזאציע פון־שטאט זיינען ניט איינגעלאדן געוואָרן פון דעם ווייטנער גובערנאטאָר צו באייליקן זיך אינ׳ם הילף קאמיטעט פאר הילף צו די געליטענע פון דער פארפלייצונג. בלויז 2 אידן, באשטימט פונ׳ם גובערנאטאָר, זיי־נען דא אינ׳ם קאמיטעט וואס באשטייט פון 70 פעראָזאָן.

דער נייער לייט־גאָווערנאָר פון סאסקאטשעוואן

לייט. קאל. ה. ע. מאנרא, וועלכער איז לעצטנס באשטימט געוואָרן צום פאסטן פון לייטענאנט־גאָווערנאָר פון סאסקאַ־טשעוואן.

מעיאר וואָקער באפרייט פון קלאנעס

אלבאני, נ. י., אפר. 29. — גאָווערנאָר רוזוועלט האט צוריקגעוואָרפן אלע קלאגעס פון קארופציע בנוגע דער אדמיניסטראציע פון מעיאר וואָקער, פון ניו־יאָרק.

די קלאגעס קעגן מעיאר וואָקער זיינען געבראכט גוועזן צום גאָווערנאָר פון דר־דזשאן הינס האלמס און פון רבי סטיווען וויז, וועלכע האבן געפארערט דיר באַזו־מיקונג פון מעיאר וואָקער פון זיין פאסטן. דער גאָווערנאָר אבער, איבערקוקנדיק די דאקומענטן וואס זיינען פאר אים פארגע־לייגט געוואָרן, האָט דערקלערט, אז ער גע־פינט ניט קיין גרונט פאר די קלאגעס.

—(::)—

וואאנשטילשטאנד טאָג וועט געפייערט ווערן באזונדער

אטאוואַ, אפר. 28— וואאנשטילשטאנד טאָג וועט פון איצט אָן זיין באקאנט מיט׳ נאמען "אנדיינג טאָג" (רעמעמבערענג דע׳), אָן וועט אלעמאָל געפייערט ווערן נאָווע־מבער 11טן, און ניט צוזאמען מיט "טעלקסגיווינג דעי", ווי ביז איצט. — לויט א ביל אנגענומען אין הויז.

—(..)—

אלטער ווייניפעגער תושב טויט

לייב גלאנץ, פון 648 באיר עווע., איז געשטארבן פלוצלונג לעצטע נאכט, פון א הארץ אטאקע. דער פארשטארבענער איז אלט געווען 51 יאר. ער איז געווען א תושב אין ווייניפעג פאר ארום 26 יאר. ער לאזט איבער זיין פרוי און צוויי קינדער.

די לויה קומט פאר היינט 6 אויזיגער נ.מ. פון זיין היים. ער וועט באערדיקט ווערן אויפ׳ן היבהו סיק בענעפיט בית־עלמין.

—(::)—

עס לוינט זיך ניט צו שיקן פעקלאד קיין רומעניע

מאנטרעאל. — דער איד. אימיגר. הילף פאראיין האט אויסגעפונען, אז עס לוינט זיך בעסער צו שיקן געלט, ווי פעקלאד קיין רומעניע. אויף אן אנפראגע וועגן דעם עניין ביים "האיאס־עמיגרירעקט" אין בוקארעסט, האט דער פאראיין געקראגן דעם פאלגנדיקן ענטפער:

"מיר באשטעטיגן אייער בריוו פונם 27טן פ. ח. און טיילן אייך מיט אז עס עקזסיסטירט אן אפצאל אויף פא־קעגן פון שפיז און נייע קליידער. מיר ווילן אייך אבער אויפמערקזאם מאכן, אז שפיז איז דא פיל ביליגער און פאר די קאסטן קאן מען דא האבן דריי מאל אזוי פיל שפיז.

אלטע קליידער זיינען באפרייט פון אפצאל. עס זיינען אבער פאראן גרויסע שווערקייטן צו איבערצייגן אז די קליי־דער זיינען אלטע און אויך דערביי זיי־מיקונג פון מעיאר וואָקער אויסגאנאָן.

נאָך אונזער מיינונג לוינט זיך פיל בעסער צו שיקן אהער געלט איידער פא־קעגן, ווייל דא איז אלעס ביליגער״.

—(::)—

מלחמה וועטעראנען פארן אויף באזוך קיין פאלעסטינע

לאנדאן, אפר. 29 (איטא). — ענגלישע מלחמה־וועטעראנען, וואס האבן געקעמפט אויף די פאלעסטינער שלאכט־פעלדער וועג לען דעם 3טן מאי אפפאר פון דאנען אויף א באזוך קיין פאלעסטינע. פרויען פון די וועטעראנען און אלמנות פון די סאלדאטן וואס זיינען געפאלן אין שלאכט וועלן מיט־פארן מיט דער גרופע סאלדאטן.

אנגלאד וואס האבן צוגעלאטכנט אן אוטאמאביל מוזן איצט באצאלן דעם שאדן

ברענדאן, אפריל 28. — פיר אינגלאד וועלכע זיינען דא דערשינען אין "דזשוא־ווענייל קאורט" אויף א קלאגע, אז זיי האבן גע׳גנב׳עט אן אוטאמאביל מיטן צוועק צו מאכן א לוסט רייזע און זיי האבן אים אנגענומען א באדייטענדן שאד־דען, האבן זיי אויפגעשטימט צו באצאלן $480 פארן שאדן צום אוטא־מאביל.

דער פלאן וואס איז אנגענומען גע־ווארן פון די עלטערן פון די אינגלאד לוי־טעט, אז יעדער אינגל דארף איינצאלן צען דאלאר א מאנאט אין געריכט, אין פארלויף פון א יאר צייט. און ביים סוף פון די צוועלף מאנאטן וועלן די אינג־לאד ווידער דארפן דערשיינען אין גע־ריכט פאר דעם מאגיסטראט אויסצוהערן

זייער אורטייל. דער אורטייל וועט זיין באזירט אויף דער האנדלונג בין דר בחו־רים׳לאד פון דעם אופן דורך וואס פאר א מיטלען זיי וועלן שאפן די 480 דא־לאר.

—(::)—

חזן גרונדלאנד אין ליבאוויט־שער שול

חזן גרונדלאנד בעט אונז צו מעלדן, אז איידער ער פארט אפ קיין ניו־יאָרק, וועט ער היינטיקן שבת דאווגען אין ליבאווי־טשער שול (קבלת שבת און אינדערפרי). ער וועט אויף צוויי ספירה מיט א כאר, זונטאג ביינאכט, אין דער זעלבער שול. מער איינצלהייטן וועלן אנאנסירט ווערן.

אינדלם אָפּמאך צווישן איטאליע און סאָוועט רוסלאנד באנייט

רוים, אפריל 29. — א דאקומענט באר־ייטנס ווי "די באדינגונגען פון דער באר־נייאונג און אויסבייטערונג פון׳ם איטא־ליעניש רוסישן קאָמערציעלן אפמאך פון 1930" איז דא אונטערגעשריבן געוואָרן. דער אפמאך, גלויבט מען, וועט כמעט ווי פארדאפלען דעם האנדל צווישן ביידע לענדער ביז׳ן סוף פון דעם יאר.

לויט דעם פאראיאריקן אפמאך האט סאָוועט רוסלאנד פארפליכטעט זיך צו קויפן פון איטאליע מחורה אויף 200 מיליאן לירעס, בעת סאָוועט רוסלאנד האט דערפאר געקראגן די פריווילעגיע צו פארקויפן אויל און קוילן אין איטאליע אונטער דעם וועלט־מארק פריים. איצט ווערט באריכטעט אז די סאָוועט רעגי־רונג פלאנט אויפצושטעלן אירע צענט־ראלע אויל סטאנציעס אין א צאל אר־טאליענישע האפנס, בעת איטאליע וועט איר צושטעלן א צאל אויל העזערוואאר־רען.

דער באזיס פונ׳ם אפמאך איז אז איין צד קויפט פונ׳ם צווייטן די פראדוקטן וואס ער דארף אמנויטיקסטן, — רוס־לאנד קריגט אבריציריטע ארטיקלען, און איטאליע קויפט רויע פראדוקטן. רוסלאנד שיקט פעטראל פראדוקטן, געהילץ, קוי־לען און פוטערס, און איטאליע שיקט צוריק עלעקטרישע מאשינען, מינען מא־שינערייס, ערפלאנען און אוטאמאביי־לען.

קריזיס קאָן זיך ניט פארענדיקן דאָ פריער ווי אין דריי הדשים ארום, זאָגט באריסטער עקאָנאָמיסט

סער דזשאזאיא סטעמפ איז אבער אפטימיסטיש בנוגע די באַ־דינגונגען אין קאנאדע און די פאראייניקטע שטאטן

ניו־יאָרק, אפר. 29. — דער סוף פון דער איצטיקער דעפרעסיע אין די פאראייי־ניקטע שטאטן און קאנאדע וועט זיך נים אנזעען פריער ווי אין דריי הדשים ארום, — איז די מיינונג פונ׳ם באריסטן עקאָ־נאמיסט, סער דזשאזאיא סטעמפ. וועלכער האט פארענדיקט זיין ארבעט אין פארבינ־דונג מיט דער רעגיערונגס תבואה קאמיט, סיע שון אויסט היינט צוריק אפ קיין ענגלאנד.

ער מיינט דערמיט ניט צו זאגן, אז די דעפרעסיע וועט זיך זיכער ענדיקן אין דריי הדשים ארום, האט ער קלאר נעמאכט פאר דער "קעגעדיגן פרעס". נאר אז זי קאן זיך ניט ענדיקן פריער ווי דער דאזיקער טערמין.

דער ריזיקו, גלויבט ער, וועט זיך ענ־דיקן גלייכצייטיק אין די שטאטן און אין קאנאדע, כאטש עס גלויבט, אז די שטאטן וועלן גיכער קומען צו זיך פון דער גע־דריקטער לאגע, ווי קאנאדע.

בכל איז ער אבער זייער אפטימיסטיש בנוגע קאנאדער אויסזיכטן. קאנאדע, גלויבט ער, האט געליטן א סך ווייניקער פונ׳ם קריזיס ווי די מיינסטע אנדערע לענ־דער, און די האט נוואלדיקע אנטוויקלונגס מעגלאכקייטן פאר דער צוקונפט.

בנוגע דעם ווייץ מארק האט ער דער־קלערט, אז דאס וואס רוסלאנד איז געקר־מען צוריק אויפ׳ן מארק רופט זיך זיכער אפ שווער אויף אנדערע תבואה עקספאָר־טירנדיקע לענדער, אבער ער גלויבט, אז די זאך וועט זיך מיט דער צייט אויסגלייכן

דער באריכט פון דער קאמיסיע, האט סער דזשאזאיא סטעמפ געזאגט, איז שוין פארטיק און ווערט היינט אפגעשיקט צו פרעמיער בענעס.

אויף ארטשיבישאָפּ מעטעסאָנס אָרט

בישאָפּ סטרינדזשער, פון יוקאָן, איז דא אנומלט דערווייל געוואָרן הויפט פון דער אנגליקאנער קירך אין קאנאדע, אויף א גלחים צוזאמענפאר, אויס׳ן אָרט פון דעם גוט באוואוסטן און הויך בעאַ־טעטן ארטשיבישאָפּ מעטעסאָן, וועלכער האט רעזיגנירט צוליב זיין עלטער.

דער נייער ארטשיבישאָפּ סטרינדזשער איז פאר א פאר צענדליק יאר געווען בי־ביישט פונ׳ם באפרייט פוילן פון זעלבן פוילישן פרייהייטס הימן, וואס פוילישע העלדן האבן געזונגען גייענדיק צו די צאַ־רישע תליות אין זייער קאמף פאר פוילנס באפרייאונג . . .

**

וועלן מיר א בלעטער טאָן די געשיכטע נאָך אביסל אויף צוריק, און מיר וועלן דאכטן געפינען די פינסטערע יאר הונדער־טער אין דער רוסישער געשיכטע, ווען דאס רוסישע פאלק איז געווען פארשקלאפט צו די טאטערן.

דאן האט מען ניט געשריבן קיין ביכער און ניט אפעלירט צום געוויסן פון דער מעגשהייט, — די מענשהייט איז נאָך דאן ניט געווען היפאקריטיש און האט ניט פארגאסן קיין קראקאדילד־טרערן איבער אזעלכע "קלייניקייטן": ווי היינט, איז עס געווען דאן די נאטירלאכע זאך אז דער שטארקער זאָל פארשקלאפן דעם שוואַ־כערן, — נאר דאן איז עס ניט געווען קיי־נעמס עסק . . .

דור נאָך דור האט דאס רוסישע פאלק געטראגן די שרעקלאכע יאָך, און די סיפע טאטערישע שפורן זיינען עד־היום פאר־בליבן אינ׳ם רוסישן בלוט און כאראקטער, און זיי שפירן זיך אפילו איצט, 400 יאר נאָך איר באפרייאונג פונ׳ם טאטערישן יאָך

רוסלאנד האט דערנאָך פארשקלאפט א סך פעלקער, איינשליסנדיק מאקע די זעל־בע טאטערן, פונקט ווי די טאטערן האבן פריער פארשקלאפט די רוסן.

**

עס איז אזוי א מין חד־גדיא.

אבער די אידן זיינען אויפ׳ן סאמע ני־דריקסטן שטאפל פונ׳ם חד־גדיא לייטער, — די אונטערדריקסטסע פון די אונטער־דריקטע.

מיר וואלטן אפשר ניט געווען אזעלכע צדיקים, — ווען מיר האבן געהאט מאכט, האבן מיר אויף געוואוסט די דאזיקע "אייר־דעלע מלאכה״. ס׳איז בלויז געווען אונזער היסטאָרישער גורל.

און, איך בין טיף איבערצייגט, אז אט דער טרויעריקער היסטאָרישער גורל איז געווען די קוואל פון אונזער לעבנס פעאַ־קייט און אונזער ווידערשטאנדס קראפט.

ס׳איז אונזער מאָראלישער כח!

**

מיר האבן סימפאטיזירט און מיטגע־קעמפט מיט פוילן פאר איר באפרייאונג, כאטש מיר האבן נאָך גוט געוואוסט, אז דאס באפרייטע פוילן וועט אונז באלוינען מיט א שטיין.

מיר זיינען אויף מיט׳ן נאנצן הארצן איצט קעגן די אוקראינער, אין זייער קאמף פאר באפרייאונג, כאטש מיר דערקענען ניט די פאן אונטער וועלכער זיי קעמפן, — א פאן אויסגעווייקט אינ׳ם בלוט פון 200 טויזנט אידישע מארטירער.

אבער מיר זיינען אן אלט פאלק, מיט א לאנגער געשיכטע און מיט א סך דערפאר־רונג.

מיר אריינטיר זיך נאציאנאל ניט אויפ׳ן היינט און ניט אויפ׳ן מארגן, נאר אויף דעם ווייטערן עתיד.

יעדע באפרייאונג, גלויבן מיר, איז א שריט צו אנזער איינענער באפרייאונג און צו דער באפרייאונג פון דער נאנצער מענשהייט.

מען דערגענעטערט זיך אזוי אלץ נ׳ר דערייקער צום לעצטן שטאפל פונ׳ם חד־גדיא לייטער, און אז דער הונט וועט ניט בייסן דאס צינעלע, וועט דער שטעקל ניט שלאגן דעם הונט, דאס פייער וועט ניט ברענען דעם שטעקל, אז א. וו.

דאן וועט קומען דער מענשהייטס דער־לייזונג . . .

אנב - אורחא

פון מארק

די חד־גדיא

לייענענדיק דאס ביכל "אוקראינע, דאס קראנקסטע פלאץ אין אייראָפּע", וואו עס ווערן געשילדערט מיט דאקומענטן און פאר־טאגראפישע בילדער די שרעקלאכע רדי־פות מצד די פאליאקן קעגן די אוקראינער אין מזרח גאליציע, — האב איך זיך דער־מאנט אויף אן ענלאכן ביכל.

ניין, דאס איז ניט געווען קיין ביכל, נאר א בוך, עטלאכע מאל דיקער ווי דאס אוקראינישע ביכל וואס איך האב באַ־שריבן, און א סך רייכער מיט פאטאגראַ־פישע בילדער.

יא, און טאקע מיט א סך מער שווערער לאכע באשרייבונגען און בילדער, — שיל־דערונגען פון שרעקלאכע הריגות פון צענד־ליקער טויזנטער מענער, פרויען זקנים און קינדער, בילדער פון פארמאטערטע אר־פארפייניקטע, פון צעראבעוועטע און צע־שמעטערטע הייטען, שילדערונגען פון מענשלאכער ברוטאליטעט, וואס פארטונק־לען די ווילדסטע טייוולשע פאנטאזיע.

און דאס בוך האט עס ניט דערציילט קיין מעשות פון די ווייס פארגאנגענע פינסטערע צייטן. דארטן זיינען געווען אר־בערגעבן פאקטישע פאסירונגען וואס זיינען נאָך פריש אין אונזערע אלעמענס זכרונות:

די פאגראמען וואס די אוקראינער האבן געמאכט אויף די אידן מיט עטוואס איבער איבער א צענדליק יארן צוריק אונטער דער זעלבער פאן, אויף וועלכע עס איז געווען אנגעשריבן מיט בלוט "אוקראינעס פרייי הייט", און אונטער וועלכער די אוקראינער פון מזרח גאליציע קעמפן איצט קעגן פוילנס ברוטאליטעט . . .

**

און קוקנדיק אזוי אויף צוריק, זע איך פאר מיינע אויגן נאָך ביכער, — א גאנצע ליטעראטור, — וואס באשרייבט דעם העל־דישן קאמף פון פוילישע דורות פאר פוילנס באפרייאונג.

איך דערמאן זיך אויף די באשרייבונגען פון פוילישן אויפשטאנד ביים אנהויב פון די 60־קער יארן פון פארגאנגענעם יאר־הונדערט, ווען דוכישע מאריא עקספעדי־ציעס האבן "באראויסע" פוילן פונקט מיט די זעלבע מיטלען, וואס פוילישע שטראַפ־עקספעדיציעס באנוצן איצט צו "באר־איקן" די אוקראינער.

און פונקט ווי די פאליאקן האבן אונ־טער צאַרישע ביישטן געמוזט זינגען דעם צארישן הימן, אזוי ווערן איצט אוקראי־נער געצוואונגען צו זינגען אונטער די ביישטן פונ׳ם באפרייטן פוילן דעם זעלבן פוילישן פרייהייטס הימן, וואס פוילישע העלדן האבן געזונגען גייענדיק צו די צאַ־רישע תליות אין זייער קאמף פאר פוילנס באפרייאונג . . .

**

וועלן מיר א בלעטער טאָן די געשיכטע נאָך אביסל אויף צוריק, און מיר וועלן דאכטן געפינען די פינסטערע יאר הונדער־טער אין דער רוסישער געשיכטע, ווען דאס רוסישע פאלק איז געווען פארשקלאפט צו די טאטערן.

דאן האט מען ניט געשריבן קיין ביכער און ניט אפעלירט צום געוויסן פון דער מענשהייט, — די מענשהייט איז נאָך דאן ניט געווען היפאקריטיש און האט ניט פארגאסן קיין קראקאדילד־טרערן איבער אזעלכע "קלייניקייטן": ווי היינט, איז עס געווען דאן די נאטירלאכע זאך אז דער שטארקער זאָל פארשקלאפן דעם שוואַ־כערן, — נאר דאן איז עס ניט געווען קיי־נעמס עסק . . .

דור נאָך דור האט דאס רוסישע פאלק געטראגן די שרעקלאכע יאָך, און די סיפע טאטערישע שפורן זיינען עד־היום פאר־בליבן אינ׳ם רוסישן בלוט און כאראקטער, און זיי שפירן זיך אפילו איצט, 400 יאר נאָך איר באפרייאונג פונ׳ם טאטערישן יאָך

רוסלאנד האט דערנאָך פארשקלאפט א סך פעלקער, איינשליסנדיק מאקע די זעל־בע טאטערן, פונקט ווי די טאטערן האבן פריער פארשקלאפט די רוסן.

**

עס איז אזוי א מין חד־גדיא.

אבער די אידן זיינען אויפ׳ן סאמע ני־דריקסטן שטאפל פונ׳ם חד־גדיא לייטער, און אז דער הונט וועט ניט בייסן דאס צינעלע, וועט דער שטעקל ניט שלאגן דעם הונט, דאס פייער וועט ניט ברענען דעם שטעקל, אז א. וו.

דאן וועט קומען דער מענשהייטס דער־לייזונג . . .

הויפט מיניסטער פון א״י רעגירונג וועט פארטרעטן ענגלאנד ביי זיצונג פון מאנדאטן קאָמיסיע

בריטישע רעגירונג גייגערריק צו פארענדיקן פארהאנדלונגען ביז דער קאָמיסיעס זיצונג, יוני 9טן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

זשענעוואַ, אפר. 29 (איטא). — מארק מיסיע, וואס וועט דא געעפנט ווערן יוני 9טן, ווי די "איטא" האט דא היינט אויס־געפונען.

ביי דער דאזיקער זיצונג פון מאנדאטן קאָמיסיע וועלן דערוואַרטעט, אז די ברי־טישע רעגירונג זאָל בריינגען א פולן ענט־פער צו אלע פראגענס אויפגעהויבן ביי דער לעצטער זיצונג פון דער קאָמיסיע בנוגע דער לאגע אין ארץ־ישראל.

צו אט דעם פאקט ווערט צוגעשריבן די נייגערקייט פון דער בריטישער רעגירונג צו שליטן אירע פארהאנדלונגען מיט די אידן און די אראבער, ווייל דאס וועט איר געבן די געלעגענהייטן צו צייגן דער קאָמי־סיע וועלכע פאזיציווע שריט זי האט בדעה צו נעמען פאר דער אנטוויקלונג פון פאַ־לעסטינע אין די אינטערעסן פון דער ניט־אידישער באפעלקערונג און סיי דער אידישער נאציאנאלער היים.

גלייכצייטיק ווערט אבער פארזיכערט, אז די בריטישע רעגירונג האט בדעה פאר־צוליינען אירע אנטוויקלונגס פלענער אין פאלעסטינע פאר דער מאנדאטן קאָמיסיע אומאפהייניק פון דעם, צי די אידן און די אראבער וועלן דא פלענער אננעמען, צי ניט באן.

"יוניטעד סיגאנאנס" נעמען אָן פרא־ציונים־טישע רעזאָלוציע

אטלאנטיק סיטי, נ. דזש. אפר. 29. — לואים מאס איז דערווייל געוואָרן פרעזי־דענט פון די "יוניטעד סיגאנאנס פון אמעריקע" ביים שלוס פון דער קאנווענ־שאן פון דער קערפערשאפט נעכטן.

די קאנווענשאן האט אנגענומען א רע־זאָלוציע וואָס ספארפליכטעט די קערפער־שאפט אנצוהאלטן כסדר די ארבעט פאר׳ן אויפבוי פון דער אידישער נאציאנאלער היים אין פאלעסטינע, און אויף צו שטיצן די ארבעט פון דער דזשאינט דיסטריבי־ביוטן שאן קאָמיסיע.

א נייע אָרגאניזאציע מיט׳ן נאמען "פריינט פון דער יוניטעד סיגאנאנס" איז געשאפן געוואָרן מיט׳ן צוועק צו פאר־שטארקן די ארבעט פון דער מיטגלידער־שאפט פון דער נאציאנאלער אָרגאניזאציע

—(::)—

זיי זיינען מסתמא מער טאקע ניט ווערט

הופעסטאן, איל., אפריל 28. — אט האט איר א מוסטער פון שפארזאמע שטאט־טאטעס.

עטאמרי ה. ריטשקריק, א ריעל עסטייט מאן, האט היינט באריכט דאס שטעטל דער ערשטן טאג אלס מעיאר פאר א צוויי יאריקן טערמין. מעיאר ריטשקריק האט איינגעשטימט צו אנהאלטן דעם אמט פאר פופציק סענט א יאר. נעכטן ביינאכט איז ער איינגעשוואָרן געוואָרן אלס מעיאר און נאכפאלגער פון פרעד ע. אירעל, וועלכער האט אויך באדינט דאס שטעטל פאר פופציק סענט א יאר און ער האט בעקראָגן באצאלט זיינע שכירות ביז צום לעצטן סענט ווען ער האט פארלאזט זיין אמט.

אכט מיטגלידער פונ׳ם שטאָ־ראט האָ־בען איינגעשטימט צו געבן זייער באַ־דיזונג פאר 25 סענט א יאר שכירות.

—(::)—

היינט "דרינגנדיקע מאסן פאר־זאמלונג" פון שטאט קאָמיטעט

דער "שטאט קאָמיטעט" בעט אונז צו מעלדן, אז ער פארראופט א דרינגנדיקע מאסן־פארזאמלונג אויף היינט (מיטוואך), 8.30 אוונט, אין גרויסן תלמוד־תורה זאל. וויכטיקע פראגן וועלן דיסקוטירט ווערן, און אלע אנהייבנער פונם "שטאט קאָמי־טעט" זיינען נעבעטן צו קומען.

—(::)—

מיטלען אנגענומען קעגן אומ־רוען אין אינדיע

קאלקוטא, אפריל 27. — די עקס־טענוש טעלעגראף אגענטור מעלדעט, אז די דראאונג פון א רעוואָלוציאָנערן־אופ־שטאנד אין טשיטאגאנג האט באוואוגן די בריטישע אוטאָריטעטן אנצונעמען עקסטרעמע מיטלען צו באקעמפן אן אויסברוך עגלאך צו אזא וואס אין פאר־נעקומען לעצטן יאר.

די רעגולארע פארטיידיקונגס ארמיי פון פיר טויזנט סאלדאטן איז פאר־שטארקט געוואָרן מיט נאך צוויי קאָמ־פאניס פון גורקאס, און געפאנצערטע אוטאמאביליען זיינען אהין ארויסגעשיקט געוואָרן. צוועלף אדעסטן זיינען געמאכט געוואָרן און א צאל קוילן איז קאנפיס־קירט געוואָרן.

די באווירקטע שטחים ליגן אינ׳ם צפון־מזרח וויינקל פון בענגאל, ארום דער בור־מא גרעניץ און זיינען אממיסטן באזעצט פון אדהיסטן.

"גרעסטער מענש" פון ניו־יארק געשטארבן

ניו־יאָרק, אפר. 29. — דא איז גע־שטארבן א מאן, וואס איז געווען ניו־יארקס גרעסטער מענש. כאטש ניט אלץ האבן פון אים געהערט.

דער פארשטארבענער איז א נעגער, דזשיימס פ׳נטש. ער איז געווען 7 פוס 6 אינטשעס הויך, און האט געוואָגן 678 פונט. ער האט געטראגן גומער 24 שיך, און זיין מאנטל, ווערט אפ־געשאצט, איז געווען אן ערך נומער 70.

פרעמיער בענעס לייקנט צוגעשריי־בענעס אים צוזאָג וועגן רעגירונגס בייטראָג פאר עלטער פענסיע

אטאוואַ, אפר. 29. — "אזא צוזאג איז ניט געמאכט געוואָרן", — איז געווען דער ענטסער פון פרעמיער בענעס אויף א אנ־פראגע פון ארטור באביען, ליבעראל, פון פראווענטשער, אויב די רעגירונג האט ניט בדעה צו האלטן איר צוזאג בעת די וואלן ביי־צוטראגן 95 פראצענט אדער מער פאר עלטער פענסיע געצאלט פון די פראוויי־ציעלע רעגירונגען.

ווען א צאל איבעררעשטע פון דער דער־קלערונג דעפוטאטן האט אים אנגעהויבן באשיטן מיט אנדערע פראגן, האט דער פרעמיער באמערקט: "דאס איז אלץ וואס איך געפין איצט פארנויטיק צו זאגן". ער האט אפגעזאגט פון צו מאכן וועלכע ס׳איז אנדערע דערקלערונגען. און ס׳איז ניט געמאכט געוואָרן אפליי־קענען אז ער האט בכלל געמאכט וועלכע ענטפער פון פרעמיער בענעס אויף א אנ־פראגע פון ארטור באביען, ליבעראל, פון פראווענטשער, אויב די רעגירונג האט ניט בדעה צו האלטן איר צוזאג בעת די וואלן בייצוטראגן 95 פראצענט אדער מער פאר עלטער פענסיע געצאלט פון די פראוויי־ציעלע רעגירונגען.

ווען א צאל איבעררעשטע פון דער דער־קלערונג דעפוטאטן האט אים אנגעהויבן באשיטן מיט אנדערע פראגן, האט דער פרעמיער באמערקט: "דאס איז אלץ וואס איך געפין איצט פארנויטיק צו זאגן". ער האט אפגעזאגט פון צו מאכן וועלכע ס׳איז אנדערע דערקלערונגען.

ניט בענעס האט פרעמיער געזאגט, אז די לאגע אין דער וועסט איז נאך ניט אזוי שלעכט ווי זי ווערט געשילדערט, און ער האט צוגע־געבן, אז די פארמערס ליידן אין א גרוי־סער מאס פון פארלוסטן פון ספעקולאציעס אויף דער קרעדיט.

די רעגירונג האט געטאן פאר די פאר־מערס, האט דער פרעמיער געזאגט, ניט ווייניקער ווי וועלכע ס׳איז אנדערע. ער האט אנגעצייגט אויף דער רעגירונגס גא־ראנטיע פאר׳ן פול, וואס האט, ווי ער מיינט, גערעטעוועט די ווייץ פון צו פאלן צו 40 סענט א בושל.

מר. בענעס האט צוגעגעבן, אז ביליקע ווייץ איז קיין נייעס ניט אין קאנאדע. ער האט אבער געמוזט צוגעבן, אז די פריין פון די ארטיקלען וואס דער פארמער קויפט זיינען ניט געפאלן אין פרייז ווי ווייץ.

פארשטייער פון קולטור ליגע פאר־לאג דא אין שטאט

ארטור זיגלבוים, פארשטייער פונ׳ם קולטור־ליגע פארלאג אין פוילן, איז איצט אויף א באזוך אין שטאט, אויף זיין דערע: דובנאוום אידישע געשיכטע; אי־ן בערזעצונגען פון די בעסטע פארשטייער פון דער וועלט־ליטעראטור, ווי טאָל־סטאי, טשעכאָוו, גארקי, אנרי באַרבוס און אנד.; אן איבערזעצונג פון טראַצ־קיס טאג־ביכער, און א סך פאפולער וויסנשאפטלאכע אויסגאבן.

ה׳ זיגלבוים האט שוין באזוכט מאנ־טרעאל און טאָראנטאָ, און ער איז זייער צופרידן מיט די דערעלטאטן פון זיין באזוך. אין טאָראנטאָ אליין, דערציילט ער, האט ער פארקויפט ביכער אויף דריי טויזנט דאָלאר, וואס וויזט, ווי ער מיינט, אויף דער פעסטער פאזיציע פונ׳ם אידישן וואָרט אין קאנאדע.

קרעדיט פון פארמערס ליידעט פון פעסימיסטישע רעדעס זאָגט פרעמיער

אטאוואַ, אפר. 29. — דער קרעדיט פון די׳ פארמערס פון מערב קאנאדע ליידעט פון די פעסימיסטישע רעדעס פון די דע־פוטאטן פון דער וועסט, האט פרעמיער בענעס דערקלערט אין הויז אין ענטפע־אויף דער קריטיק פון דזש. ל. בראון, ליי־בעראל, ליסנאר, וועלכער האט אטאקירט די רעגירונג פאר איר נאכלעסיקייט צו די נויטן פון דער וועסט.

די בענעס, האט דער פרעמיער געזאגט, זיינען די אנפארטרויטע מיט די אפשפא־רונגען פון דער באפעלקערונג, און מען קאן ניט דערוואַרטן אז זיי זאָלן ריסקירן מיט די דאזיקע אפשפארונגען. צו געבן קרעדיטן צו פארמערס, וועמעס לאגע איז אזוי קריטיש, ווי זי ווערט בסדר באשריבן פון די מערב דעפוטאטן אין זייערע רעדעס דער פרעמיער האט באשטעטיקט וואס ער האט פריער געזאגט, אז די לאגע אין דער וועסט איז גאר ניט אזוי שלעכט ווי זי ווערט געשילדערט, און ער האט צוגע־געבן, אז די פארמערס ליידן אין א גרוי־סער מאס פון פארלוסטן פון ספעקולאציעס אויף דער קרעדיט.

ווען דאס געטאן פאר די פאר־מערס, האט דער פרעמיער געזאגט, ניט ווייניקער ווי וועלכע ס׳איז אנדערע. ער האט אנגעצייגט אויף דער רעגירונגס גא־ראנטיע פאר׳ן פול, וואס האט, ווי ער מיינט, גערעטעוועט די ווייץ פון צו פאלן צו 40 סענט א בושל.

מר. בענעס האט צוגעגעבן, אז ביליקע ווייץ איז קיין נייעס ניט אין קאנאדע. ער האט אבער געמוזט צוגעבן, אז די פריין פון די ארטיקלען וואס דער פארמער קויפט זיינען ניט געפאלן אין פרייז ווי ווייץ.

אנב - אורחא

פון מארק

די חד־גדיא

לייענענדיק דאס ביכל "אוקראינע, דאס קראנקסטע פלאץ אין אייראָפּע", וואו עס ווערן געשילדערט מיט דאקומענטן און פאר־טאגראפישע בילדער די שרעקלאכע רדי־פות מצד די פאליאקן קעגן די אוקראינער אין מזרח גאליציע, — האב איך זיך דער־מאנט אויף אן ענלאכן ביכל.

ניין, דאס איז ניט געווען קיין ביכל, נאר א בוך, עטלאכע מאל דיקער ווי דאס אוקראינישע ביכל וואס איך האב באַ־שריבן, און א סך רייכער מיט פאטאגראַ־פישע בילדער.

יא, און טאקע מיט א סך מער שווערער לאכע באשרייבונגען און בילדער, — שיל־דערונגען פון שרעקלאכע הריגות פון צענד־ליקער טויזנטער מענער, פרויען זקנים און קינדער, בילדער פון פארמאטערטע אר־פארפייניקטע, פון צעראבעוועטע און צע־שמעט